

Dilemmaer

DILEMMAKATALOG

DEN GODE KOLLEGA

2. VERSION 2023

Udarbejdet af Præsteforeningen i samarbejde med
en repræsentant for biskopperne, provsterne samt en arbejdsmiljørepræsentant

Præsteforeningen

DILEMMAER

1. FORSKELLIGE FORVENTNINGER TIL / OPFATTELSER AF KOLLEGIALITET
2. PROVSTIET SOM ARBEJDSPLADS
3. FAGLIG/PERSONLIG UDVIKLING OG SOGNETS VEDLIGEHOOLD
4. PROVSTEN SOM ENTREPRENØR
5. KOLLEGIAL LOYALITET - HVAD VIL DET SIGE?
6. LITURGISK UENIGHED - FORSKELLIGE RITUALER
7. HVAD KAN RÅDIGHEDSTJENESTEN BÆRE?
8. KONFIRMATIONSFORBEREDELSE OG SKOLELUKNINGER
9. VIELSER I DET FRI
10. FERIEPLANLÆGNING
11. 8-16 KOLLEGAEN VS 24-7 KOLLEGAEN
12. USKYLDIG INDTIL ANDET ER BEVIST
13. HVAD ER VI EGENTLIG FÆLLES OM?
14. AT BÆRE MED I HINANDENS ARBEJDSLIV
15. LIDT FOR TÆT
16. HVERDAGSSEXISME
17. TAVSHEDSPLIGT SET I RELATION TIL FAGFÆLLESSKABER
18. FORSKELLIG FORTOLKNING AF REGLER

NOTER / TIL DINE EGNE NOTATER

DILEMMAER

I 2018 udgav Præsteforeningen og Provsteforeningen i samarbejde med konsulenthuset Etikos et værktøj til at fremme en større forståelse for hinandens prioriteringer og holdninger, som de kan gøre sig gældende i et præstekollegium. Vi kaldte redskabet for Den Gode Kollega 2. Da vi har fået gode tilbagemeldinger på dilemmakataloget, og da nogle af dilemmaerne ikke længere er aktuelle, mens andre problemstillinger er kommet til, vælger vi at genudgive en samling af nye og opdaterede dilemmaer.

Vi håber, at dilemmaerne skaber en genkendelighed i forhold til den hverdag, mange præster har. Det er altså typiske samarbejdssituationer, hvor dilemmaer opstår. Måske genkender du dem fra din egen hverdag, eller også får de dig til at tænke på lignende situationer, du selv eller **kolleger** har stået i. Disse dilemmaer kan du vælge at bruge, som de er. Du kan også vælge at bruge dem som inspiration til at formulere egne dilemmaer fra jeres egen hverdag.

Materialet her anvender dilemmaer frem for ”den gode historie”. Det er ikke, fordi den gode positive historie ikke må eller skal fylde noget i jeres dialoger om den gode samarbejdskultur. Det er selvfølgelig oplagt også at tale om det, der er let og godt. Materialet anvender dilemmaer, fordi udfordringer og problemer i samarbejde reelt set findes, og er noget, det giver mening at tage frem og tale om. Dilemmaer er oplagte til at få sat gang i en dialog om kultur og holdninger på en måde, der giver plads til den professionelle uenighed

God fornøjelse.

FORSKELLIGE FORVENTNINGER TIL / OPFATTELSER AF KOLLEGIALITET

Lars har været præst i de 3 landsogne, Glaning, Soptrup og Ravnstrup, gennem 13 år og er ved at kende sine sogne godt. Nu har nabopastoratet, der består af de to større sogne, Bjergenes og Dvalum, fået sig en ny præst i Line på 31 år, der er i sit første faste embede.

Lars er vant til at få alt praktisk til at fungere med ferier og friweekends. Sådan var det med Lines forgænger, og som Lars udtrykker det til en kollega på et konvent *”så er Line heldigvis heller ikke vanskelig at komme omkring med i den sammenhæng”*, hvilket Line smilende bakker op. Så både Lars og Line synes faktisk, de har et fint samarbejde. Lars har ikke et ønske om at ændre ved måden at gøre tingene på, når den lavpraktiske kalendergymnastik kører glat og uproblematisk, og de hver især i øvrigt passer sit. Lars kan nemlig bedst lide at passe sit. Han holder af sit domæne, af sin frihed til at tilrettelægge både det teologiske indhold og det praktiske, som han finder det bedst. De seneste måneder er Line imidlertid begyndt at hive mere og mere i ham. Hun henvender sig ofte og foreslår, at de jo også kunne have drøftelser og sparring om konfirmationsforberedelse og dåbsamtaler. I det hele taget er Line meget nysgerrig på Lars' måde at gøre tingene på. Hun vil også gerne have, at Lars er nysgerrig på hendes måde, og hun fortæller og fortæller, men Lars synes egentlig, det er lidt spild af tid.

Konfirmanderne fra de to pastorater går i 7. klasse i den nærliggende ”hovedby”. For at puslespillet skal gå op, er Line nødt til at sætte 2 morgener af til at have hold af 6-12 konfirmander, så byskolens skema kan gå op. Hun er glad for morgentimerne, for der er jo rigeligt om eftermiddagen. Men det kræver mange ressourcer, synes hun, for hun skal også have et hold i ”hovedbyen”.

Line foreslår Lars, som har de samme vilkår, at de for det første kunne lægge deres hold sammen, så hun tog det ene, og Lars det andet og så konfirmerede dem i de kirker, de hører til i. For det andet at de lavede forberedelsen af undervisningen sammen, så de sikrede en vis ensartethed, når de nu skal konfirmere *”hinandens”* konfirmander. Så kunne de også sparre om undervisningen og lære af hinanden. Det er Lars ikke interesseret i, da han vil *”kende sine konfirmander”*, og han er blevet så irriteret, at han også overvejer, om Lines personlige forhold i virkeligheden er det, der får hende til at være så insisterende. For enhver må kunne se, at det mest anstændige er at holde fast i den nære relation til sognebørnene.

PROVSTIET SOM ARBEJDSPLADS

I Store Magle Provsti er der netop åbnet et nyt stort plejehjem i et af sognene med plads til 300 ældre beboere, herunder et specialafsnit for demente med plads til 50 beboere. Der er i forvejen 2 mindre plejehjem i provstiet, der betjenes af præsterne i de 2 sogne, hvori plejehjemmene ligger. Det er planen, at det nye store plejehjem skal optage beboere fra alle provstiets 15 sogne. Hertil kommer, at der stilles andre krav til betjeningen, fordi så stor en del af beboerne er demente.

Provsten har på forrige provstikonvent skitseret ideen til en ny plan om at uddanne tre præster, der i fremtiden skal løse opgaven, med følgende to begrundelser:

A. Det nye store plejehjem kan ikke ligestilles med de mindre plejehjem; det er dels meget større, og dets optageområde er alle sognene i provstiet. Forpligtelsen til at betjene plejehjemmet påhviler derfor ikke kun præsterne i det sogn, hvori plejehjemmet tilfældigvis er blevet placeret, men alle provstiets præster.

B. Pga. de særlige krav, betjeningen af de mange demente beboere stiller, skal betjeningen i praksis ikke varetages af alle provstiets 28 præster på skift, men af tre præster, der alle skal på kursus i betjening af demente. Dette skal sikre størst mulig kvalitet i løsningen af opgaven. Betjeningen betyder, at de tre hermed bærer deres del af rådighedsordningen, og at der bliver tilsvarende mere at dække i den almindelige rådighedsordning for de 25 andre præster.

På det næste konvent afstedkommer oplægget en del indvendinger og protester. Det har altid været et princip, at man betjener de institutioner, der ligger i ens sogn – hvad enten det nu er daginstitutioner, skoler eller plejehjem.

Lise Jepsen er den første, der siger noget; ”Jeg synes, det lyder rigtig spændende. Det er et vigtigt område at varetage, men jo også svært, fordi demens kan være så svært at forstå, når man ikke har haft det inde på livet”. Eigil Hansen tager ordet: ”Det nye plejehjem kræver vel ikke mere betjening end fx de store skoler i provstiets sogne? Hvis det er så stor en opgave at betjene det nye demensplejehjem, så mener jeg, det mere er et spørgsmål om at tilføre flere ressourcer og ikke et spørgsmål om at drive rovdrift på os, der har rigeligt at se til i forvejen”. Berit Jensen bakker op: ”Ja, den her model minder jo om, at man fodrer hunden med dens hale.”

Hanne Pedersen fortsætter: ”Min mor er også dement, og jeg vil vove den påstand, at det principielt ikke kræver andre kompetencer at holde en gudstjeneste for demente end for helt små børn. Man lærer det jo hen ad vejen. Er det virkelig nødvendigt med al den specialisering? Og hvis vi pludselig har tre kollegaer, der skal på kursus i det her, så er det vel igen os andre, der skal ’betale’ ved at skulle løbe stærkere og måske også får sværere ved selv at komme afsted på kursus, der rent faktisk handler om teologi?” ”Og du mener ikke, at kvalitativ betjening af alle vores sognebørn handler om teologi?”, tager Lise Jepsen tydelig irriteret til genmæle. Stemningen er ikke god.

Modstanden virker massiv. Og de fleste går derfra med opfattelsen af, at emnet er skudt til hjørne.

Men efter konventet er der faktisk fem andre ud over Lise, der har tilkendegivet, at de godt kunne tænke sig opgaven og gerne vil opkvalificeres til at varetage den.

FAGLIG/PERSONLIG UDVIKLING OG SOGNETS VEDLIGEHOOLD

I St. Bjerregård Provsti har provsten på et konvent opridset retningslinjerne for deltagelse i kurser i FUV og evt. andre steder. Efteruddannelse står højt på provstens dagsorden, og han har derfor ladet forstå, at den enkelte præst kan regne med at få godkendt deltagelse i et kursus én gang om året. Han har dog også ladet forstå, at der er tale om et gennemsnit, og at kurser, der vedrører opgavevaretagelse på tværs af sognene, ikke 'tælles med' i den enkelte præsts kursusregnskab.

Nu har provsten netop godkendt, at den yngste af de fire præster i et af provstiets store sogne, Boven-Nederby sogn, for anden gang i år skal på kursus. Hun var tidligere på året i Løgumkloster for at deltage i et kursus om Kafkas forfatterskab, men har nu søgt og fået provstens godkendelse til at deltage i et kursus om 'Undervisning af konfirmander med udfordringer'. Dette sidste kursus er begrundet i et ønske, fremsat i en medarbejderudviklingssamtale med provsten, om at oprette et hold på tværs af provstiets skoledistrikter for elever med diagnoser som ADHD og Asperger.

To af præstens tre kolleger i Boven-Nederby sogn er meget vrede over provstens beslutning. De skriver en fælles henvendelse til provsten. Den ene af dem har netop i år fået afvist at deltage i et kursus, som han meget gerne ville have været på, og det forekommer så meget mere uforståeligt, eftersom han i to år ikke har søgt eller været på efteruddannelseskurser. Desuden anfører de to præster, at deres kollega jo også er feltpræst og derfor ofte er væk på kurser og national udsendelse. I realiteten betyder det, at kollegaen i år vil være væk fra sognet i noget, der ligner 6 uger, foruden hendes ferie.

Endelig er deres unge kollega til mange møder i et af stiftets stående udvalg. Den skriftlige henvendelse

fra præsterne slutter med ordene: *"Det kollegiale samarbejds-klima er begyndt at lide under det 'kursusrytteri' og den 'karrierepleje', som der tilsyneladende bliver bakket ukritisk op omkring". De fortsætter: "Vi henstiller derfor til, at der i fremtiden må forventes en vis kritisk stillingtagen til kursusønsker, så 'fornøjelseskurser' om forfatterskaber må være et privat orlovsanliggende."*

Provsten svarer de to, at et sogn med fire præster bør kunne bære, at en del opgaver ligger uden for sognet i form af kursus, efteruddannelse, deltagelse i nationale opgaver osv. Provsten anfører videre, at den enkeltes ønske om kursusdeltagelse altid må afvejes over for de behov, der er i folkekirken. Provsten har i den givne situation vurderet, at en opkvalificering af konfirmationsforberedelsen for vanskeligt stillede unge er et fælles ansvar. Provsten gør i øvrigt opmærksom på, at værnstjeneste er rådighedsforpligtelse, som de hjemmeværende kolleger ovenikøbet kompenseres for med et kontantbeløb pr. dag.

Provsten hører ikke mere fra de to og heller ikke fra deres yngste kollega. Det bliver dog helt tydeligt på det næste konvent, at situationen har påvirket samarbejdet. Der er ingen kontakt mellem den yngste præst og de tre kolleger. De to, der skrev henvendelsen, har tilsyneladende fået den sidste *"over på deres side"*. Provsten er ikke klar over, om hun også er vred over hans tildeling af kursus og derfor vil være modarbejdende, eller om hun ikke tør sige fra overfor de to, der har klaget. Provsten har ikke hørt noget fra hende.

DILEMMA 4 PROVSTEN SOM ENTREPRENØR

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

PROVSTEN SOM ENTREPRENØR

Hanne har de seneste 10 år været præst i et landsogn med et stabilt indbyggertal og cirka 2400 folkekirke-medlemmer.

Hendes hverdag er fyldt ud med opgaver i sognet. Hun når meget og er glad for alsidigheden i opgaverne. Stadig er der dog ting, hun ofte har dårlig samvittighed over, at hun ikke når. Hun ser sig selv og kirken som vigtige i bestræbelserne på at skabe sammenhængskraft i sognet og har da også involveret sig i skolebestyrelsen. Hos spejderne, hvor begge hendes børn går, tager hun gerne med som lejtante i weekender, selvom hun selvfølgelig må hjem og holde gudstjeneste og eventuelt kirkelige handlinger om lørdagen.

Hun har også etableret et godt samarbejde med idrætsforeningen og borgerforeningen, så der ved den årlige byfest nu afholdes en særdeles velbesøgt gudstjeneste i ølteltet. Rigtig mange hjælper til med det praktiske.

Hun synes, at hun på den måde har en god kontaktflade til mange forskellige grupper i sognet. Hun mener, det er vigtigt at vise sin tilgængelighed overfor alle, så de ved, hun er der som deres præst.

Hanne er en vellidt præst, som ikke skelner ret meget mellem privatliv og arbejdsliv. For hende er det at være præst ikke noget, man bare lægger fra sig.

Da provstisekretæren videresender en mail fra kommunen om en ny opgave i samskabelsesprojektet *"Sibling Kommunes Kirker - sammen om det sociale*

ansvar", bliver hun lidt træt. Hun går i en indre dialog, for selvfølgelig er hun ikke ligeglad med sårbare borgere, men hun kan ikke se, hvordan hun skal finde tiden til det. Hun lover sig selv, at det ikke må blive på bekostning af nogle af de andre opgaver i sognet, som giver hende god energi, hvis altså hun skal melde sig til at dele mad ud á la nadver ved de psykisk syges festival eller ligefrem være tovholder for samtalegrupper for diagnoseramte.

Hendes udfordring er, at hun føler sig forpligtet til at være en god kollega, der løfter noget i flok, og hun er ikke helt tryk ved, om hendes relation til provsten kan bære, at hun ikke byder ind på en af opgaverne. For hendes klare billede siger hende, at det er provstens hjertebarn, det her.

Lidt spændt tager hun derfor til provstikonvent næste dag, hvor opgaver skal præsenteres og eventuelt fordeles. Selvom det på Hanne virker grænseløst, hvad der findes på af opgaver, byder flere kolleger positivt ind.

En enkelt præst stemmer dog imod ved at sige, at det altså ikke er en pastoral opgave at løfte kommunens sociale ansvar, men den bemærkning får ikke lov at hænge længe, før et par ivrige præster tilkendegiver, at kirke er man i mange sammenhænge, og at det er alletiders branding af folkekirken at være til stede også her. Hun lægger dog også mærke til, at nogle ældre tætte kolleger blot sidder og småsludrer under det hele, imens andre kigger ned i bordet. Hvor skal Hanne kigge hen?

DILEMMA 5

KOLLEGIAL LOYALITET - HVAD VIL DET SIGE?

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

KOLLEGIAL LOYALITET - HVAD VIL DET SIGE?

I forstadssognet Kirkeby arbejder de 3 kolleger, Jan, Lisbeth og Peter, fint sammen om arbejdet i den moderne kirke med tilhørende sognehus, der blev bygget i 1970'erne, da det nu store sogn begyndte at etablere sig i udkanten af storbyen. I det daglige får de uproblematisk fordelt opgaverne ligeligt mellem sig.

Jan og Lisbeth kan godt lide, at der er styr på tingene, og de sætter stor pris på, at kordegnen får opdateret kalender og hjemmeside. De har begge familie og vil derfor gerne planlægge i god tid.

Peter er lidt mere laissez faire i forhold til det med struktur og tager det med kalenderen sådan 1-2 uger i forvejen. Det har de ofte drillet Peter lidt med, og han er jo en god kollega, der bestemt tager sin del af opgaverne. Han er derudover et meget imødekommende menneske, det tager ham gerne et par timer at købe ind i den lokale dagligvarebutik, for der er altid nogen, der lige skal snakke. Peter har en rigtig god kontakt til folk, og han betragter det som en stor del af sit job.

Når Peter har gudstjenester eller kirkelige handlinger, kan han godt lide at dele salmebøger ud og få en snak med de folk, der nu kommer. Han mener, det er med til

at gøre gudstjenesten vedkommende, og at han kommer i øjenhøjde med folk. Jan og Lisbeth vil helst sidde i sakristiet og koncentrere sig. Det er kirkesangerens opgave at dele salmebøger ud, men efterhånden er han begyndt at komme meget sent, for det med salmebøgerne klarer præsten jo.

Jan og Lisbeth vil gerne have Peter til at stoppe med det, han gør, for det giver kirkesangeren uvaner, som flytter med, specielt til bryllupper og begravelser, hvor kirkesangeren ikke altid tjekker, hvem der har tjenesten. De mener, det giver en uro både hos kirkegængerne, og især når der kommer ikke-kirkevante deltagere til begravelser og bryllupper.

Og den uro, det giver, får dem til at have fokus på det, i stedet for det, de skal i gang med. De har talt med hinanden om problemerne og også i fortrolighed involveret menighedsrådets dygtige formand. De er i tvivl om, hvordan de skal tage emnet op med Peter, som i løbet af de sidste 2-3 år er begyndt at irritere dem mere og mere med sin egen måde at gøre tingene på, og nu er det faktisk ikke sjovt længere.

DILEMMA 6

LITURGISK UENIGHED - FORSKELLIGE RITUALER

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

LITURGISK UENIGHED - FORSKELLIGE RITUALER

Petra har været præst i bykirken i Store Trane sogn i 17 år. Der er ikke længere nogen i menighedsrådet, der i sin tid var med til at kalde hende til embedet. Rådet og de holdninger, der præger rådets medlemmer, har ændret sig meget i de mellemliggende år, ligesom sognets profil har det. Tidligere var det mest midaldrende og ældre, der boede i sognet. De seneste år har der været stor udskiftning. Yngre, velstillede familier er rykket ind med to biler i de udbyggede garager.

Petra holder af en stærk og klar liturgi, går op i melodivalg og messeklæder. Det er gået fint i mange år, da hendes ældre kollega John havde det på samme måde. Nu er John gået på pension, og Petra har fået en ung kollega, Anders, som i sin studietid havde sin gang i et mere aktivistisk orienteret miljø. Den tilgang til kirke og gudstjeneste ramte plet i det nye menighedsråd. Petra mærker et pres på, at hun skal løsne op og komme ned fra prædikestolen i stedet for at føle sig hævet over menigheden. Men Petra holder af den klassiske højmesse og mener, at den er centrum for menighedens liv, ligesom hun også holder sig tæt til ritualbogen ved kirkelige handlinger.

Petra får stadigvæk de fleste begravelser. Dåb flytter til gengæld i højere grad til Anders' søndage, og nu er folk også begyndt at bede om Anders til vielser, for det er rygtedes, at han giver plads til indslag, og han har

selv, da han er en dygtig sanger, sunget ved enkelte vielser. Tidligere var Petra den foretrukne præst, for hun prædiker både forståeligt og engagerende og mener, at det er vigtigt, at prædikenen står centralt og giver kirkegængerne noget med sig. Der er stadig en fast kreds, der kommer, hver gang hun har gudstjeneste. Men de yngre i menigheden siver over til Anders. Hun prøver at snakke med ham for at se, om de ikke kan nå et kompromis, så de gør det mere ens, for Petra vil også gerne lære noget af Anders. Men Anders mener, at det er godt med forskellene, for så kan de, der foretrækker hende, jo komme til hendes gudstjenester; og de, der foretrækker ham, kan komme til hans. Så repræsenterer de hele menigheden, mener han.

Petra spekulerer over, hvordan hun kommer videre. Hun synes, at der er en værdi i, at højmesse er genkendelig fra søndag til søndag, også af hensyn til personalet. Hun har svært ved, at der skal være forskellighed i sognets gudstjenester, men enkelte mindre forskelle kunne hun måske godt tale sig ind på. Hun vil jo heller ikke bare være den gamle, stive præst. Hun ser sig som samarbejdende, men oplever nærmest Anders som privatpraktiserende præst. Hun erkender samtidig, at deres forskelle er ved at manifestere sig i to fløje i menigheden. Skal hun give sig? Eller hvordan gør de?

DILEMMA 7

HVAD KAN RÅDIGHEDSTJENESTEN BÆRE?

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

HVAD KAN RÅDIGHEDSTJENESTEN BÆRE?

Alexander Swartz er eneste præst i et tresognspastorat, der består af Yvring, Ilstrup og Øster Hov sogne.

Han rykkede ind i præstegården med sin familie for 12 år siden og har virkelig fået sat liv i de ellers hendøende sogne, så meget, at folk begyndte at lave lidt sjov med, at den helt usædvanlige tilflytning de seneste 5 år ligefrem skyldes præsten. Alexander Swartz har fået pastoratrådets, og i det hele taget sognenes, opbakning til at lade de tre kirker have hver sin profil.

Der er den gamle hovedkirke i Yvring Sogn med det flotte og lange hovedskib, som ikke kun er god til de store begravelser, der fortsat er i pastoratet delvist på grund af de mange gamle familier, der stadig bor her, men også til bryllupper. Da der ligger en eftertragtet kro inden for gåafstand til kirken, er der rigtig mange bryllupper enten i kraft af slægtstilknytning, eller efter at parret har løst sognebånd til Alexander Swartz. Par fra andre pastorater vælger også ofte Yvring Sogn. Det glæder folkene i sognene meget.

Kirken i Ilstrup Sogn er det lykkedes med stor dygtighed og støtte fra Kirkefondet og A.P. Møller at inddele og indrette, så den er ideel til spaghettigudstjenester, så både gudstjeneste og efterfølgende spisning kan foregå i samme rum. Ved at flytte minimalt rundt på det dertil indrettede møblement, har man en tilsvarende ideel indretning til meditationsgudstjeneste. Disse alternative gudstjenesteformer ligger placeret på torsdage, og tjenesterne her er meget velbesøgte og trækker fak-

tisk ofte en del folk fra andre pastorater. Der bliver også annonceret vidt og bredt om det i de lokale aviser, der dækker flere pastorater. Det har givet lidt murren i kroene ind imellem.

Den mindste kirke, som ligger i Øster Hov Sogn, bliver brugt til de ugentlige søndagsgudstjenester. Søndagsgudstjenesterne som sådan er ikke så velbesøgte som alle de andre gudstjenester og arrangementer, men messefald har der dog aldrig været. Alexander Swartz har ikke haft sit fokus her. Han har altid vægtet folkelighed over højkirkelighed.

Nu er Alexander Swartz blevet langtidssygemeldt, og kollegerne må ind og overtage konfirmander, gudstjenester og aftalte bryllupper, for der er ikke nogen vikar til rådighed. Kollegerne har i forvejen mere end nok at lave i egne sogne. Kollegerne er enige om at drosle ned på torsdagstjenesterne og så holde fast i søndagshøjmessen, så der er ét tjenestetilbud i pastoratet. Som kollegaen Jette Andersen anfører: ”så foregår der jo også mange andre spændende ting i de andre pastorater”. Provsten indvender, at torsdagstjenesterne er en vigtig del af pastoratets liv og et stort aktiv i provstiet, og han ser gerne, at Alexander Swartz’ mangeårige opbygning ikke smuldrer helt, så han vil have en både-og-løsning. Alexander Swartz’ kolleger mener, at det kan være på bekostning af de aktiviteter, de selv er i færd med at bygge op, og der er ikke den store velvilje til at følge provstens anvisninger.

DILEMMA 8

KONFIRMATIONSFORBEREDELSE OG SKOLELUKNINGER

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

KONFIRMATIONSFORBEREDELSE OG SKOLELUKNINGER

Efter at flere mindre skoler har mistet deres 7. klasser, er det sværere at fastholde egne konfirmander hjemme i sognene. Mange af konfirmandernes forældre går godt nok meget op i, at de bliver konfirmeret i kirken derhjemme, imens andre går op i, at de bliver konfirmeret med deres klassekammerater. Nogle af præsterne føler også, at det er ved at glide deres små samfund så meget af hænde, at hvis ikke man kan få lov at være præst for sit sogns egne unge, så smuldrer det hele endnu mere. Andre af provstiets præster fra de små samfund er på eget initiativ begyndt at forberede konfirmander i én af provstiets to store byer. Der har mange af konfirmanderne deres hverdag med skolegang. De præster går ikke så meget op i, hvor konfirmanderne bor, men tager en hel klasse ad gangen og nyder at komme lidt ind til en større by og være en del af et fællesskab med flere kolleger.

Der er ligesom blevet en naturlig tendens. Samtidig er der en gruppe af præster, særligt i de små ydre sogne, der ser det som undergravende. Det har ulmet på mange provstikonventer efterhånden i form af stikpiller mellem præsterne, og det giver en dårlig stemning, når talen falder på konfirmander. Nu har provsten sat det på dagsordenen med henblik på at komme i mål med en aftale på næste provstikonvent med præsterne.

Hendes udspil er en model, hvor hver præst får knap to konfirmandhold pr. år, inkl. de små specialhold. Modellen lægger op til, at de konfirmander, der ikke går på nogle af de to hovedbyers skoler, efter aftale med deres egen præst, må finde ind på et allerede etableret hold inde i en af byerne. Provsten anbefaler, at der derudover ikke etableres flere hold ude i de små samfund lokalt.

Boris, der er præst i nogle af de sogne, der ligger langt væk fra centerbyerne, rejser sig nu op og siger med tydeligt oprørt stemme; *"NU må det være nok. Det er jo umuligt at holde liv i noget som helst, når vi altid dræner de små sogne for liv, og det er jo lige præcis det, vi gør"*.

Han bliver med mumlen bakket op af flere af sine kolleger. Han tilbyder endda at samle op og give plads til andres konfirmander ude hos sig, hvis han kan hjælpe kolleger med at få kabalen til at gå op. For som han siger: *"Jeg vil jo gerne samarbejde, men jeg vil ikke bare stå passivt og se på, at vi slår de små sogne ihjel"*.

Kurt er præst i en af hovedbyerne, og han er træt af at høre på de samme krige om konfirmander i snart alle sine 15 præsteår. Han mener, det er en gang nostalgi, der ikke holder. *"Vi må alle følge med tiden, de unge flytter jo alligevel alle sammen til byen senere. De bliver jo ikke fremtidens kirkegængere i landsbysognene"*, siger han. *"Find noget andet til at holde liv i markerne. Der skal noget andet til, så vi alle kan komme videre"*. Derfor opfordrer han provsten til bare at skære igennem og fordele arbejdet.

Boris og de kollegaer, der er med ham, bliver vrede. Boris siger: *"Jeg vil ikke svigte mit sogn ved at være en del af en servicekirke og blive en curlingpræst"*, og han fortsætter: *"Folkekirken har stirret sig blind på at være en servicekirke!"* Stemningen er stram, og efterfølgende er der ikke rigtig nogen, der byder ind med ret meget i de øvrige debatter.

VIELSER I DET FRI

I udkanten af Gammen Sogn ligger det smukke gods, Frydlund. Sidste år henvendte et brudepar med tilknytning til sognet sig til sognepræsten Olivia med en forespørgsel på vielse uden for kirkerummet; nemlig på Frydlund Gods. Olivia sagde ja, og det blev en god oplevelse til trods for, at der var overraskende meget arbejde forbundet med det. Hun har derfor tilkendegivet over for menighedsrådsformanden, at hun er klar til at forestå flere vielser uden for kirkerummet. Det viser sig, at der er gode muligheder for det, da godsejeren nu er begyndt at love kirkelige vielser i godsets park også til folk uden tilknytning til sognet.

Gammen Kirke har foruden Olivia også præsterne Louise og Pelle. Louise undrer sig over Olivias tilkendegivelse overfor menighedsrådsformanden: *"Jeg troede bare, at vi var enige om, at der i forvejen er for mange arbejdsopgaver, og jeg kan bare klart sige, at det på ingen måde kommer til at være noget, jeg vil prioritere. Det er alt for bøvlet"*. Pelle foreslår sine kolleger, at de laver en grundig beskrivelse af, hvad der kræves forud for en vielse i det fri, som de så kan sende ud til kommende brudepar.

Det kan måske afskrække nogen og med klare aftaler for tidsfrister, der skal overholdes, kan man måske undgå nogle frustrationer. Han har faktisk selv prøvet at foretage en vielse ved en skovsø, hvor brudeparret kom 1/2 time for sent og hverken havde knæleskamlar eller kors med, som det ellers var aftalt. Så belært af erfaringen - og med ønsket om at være en imødekommende præst - synes han selv, at det er et ret godt bud, han fremsætter over for sine kolleger.

Olivia siger: *"Som moderne kirke tror jeg bare, vi skal se i øjnene, at vi skal gå længere for at være imødekommende, og så må vi vise brudepar tillid. Vi kan jo holde et par møder med dem og snakke os frem til at strikke en god vielse sammen ud fra parrets ønsker. Hverken rum eller musikinstrumenter er jo hellige."*

Louise tager til genmæle og siger: *"Men det her er jo klart og tydeligt en ekstra opgave, hvor det faktisk er en mulighed for i fællesskab at sige fra, og det var det, jeg troede, vi havde aftalt at gøre"*.

Pelle søger efter løsninger på en anden opgavefordeling, så Louise kan blive fri for de udendørsvielser, men tage flere plejehjemsgudstjenester, mens han og Olivia så tager vielserne. Det er Louise ikke med på, for det er stadigvæk unødvendigt meget mere arbejde for præsterne. Da Olivia så spørger hende, om hun ikke kan bøje sig og prøve det af, svarer Louise: *"Hvad er det så, vi skal vælge fra? Sygebesøgene hos de ældre og døende, og for hvad? Bare for at imødekomme fornemme gæster, der ønsker en fin kulisse til deres livstilsfest, som ikke engang bor i vores sogn"?*

Klimaet er ikke så godt, men de tre kollegaer er nødt til at finde en løsning, da kordegnene har bedt om et møde med præsterne, så de ved, hvordan de skal håndtere henvendelserne fra folk i sognet, der vil bestille en vielse i det fri. Dem er der aktuelt en lille håndfuld af, og de er utålmodige.

FERIEPLANLÆGNING

Ved Solblik Kirke skal de to præster, Jørgen 67 år og Johan 34 år, tage hul på aftaler omkring fordeling af sommerferien. Jørgen og hans hustru, Birgit, har en årelang tradition for at tage på bibelcamping i uge 29. De er en del af inderkredsen og glæder sig til at gense gamle venner og få lov til at lade det fylde, som får for lidt plads til hverdag. Jørgen har igennem flere år været med i planlægningsgruppen bag årets bibelcamping. Birgit er leder for børneaktiviteterne på lejren, og hun ønsker sig, at de begge kan tage af sted i weekenden op til uge 29 for rigtigt at være klar og til stede, sammen med de første deltagere. Jørgen er ikke sikker på, at det bliver så nemt at få sin kollega Johan med på det ønske, selvom han nu egentlig ikke synes, han selv stiller store krav. Det er nærmest den eneste uge om året, hvor noget er særlig vigtigt for ham. Til daglig tager han gerne alle de tjenester og opgaver, der ellers er vanskelige for en kollega med småbørn derhjemme.

Johan er far til små tvillingepiger, der begge går i børnehaven. Børnehaven holder lukkeuger i uge 29 og 30. De sidste tre år har Johans hustru måttet holde ferie med pigerne alene i uge 29, så kollega Jørgen kunne komme på bibelcamping, mens Johan passede embedet, og de kunne kun nå to ugers ferie sammen som familie. Johan

har et klart mandat hjemmefra, at det bliver der altså ikke noget af igen i år.

De har i mange år haft ønske om og planer om en tur til San Francisco, hvor hustruens søster bor med sin familie. Men før de fik børn, var de studerende og havde ikke råd eller tid, for da skulle de arbejde i ferierne, og nu hvor de så faktisk har råd, også fordi de har sparet op, kan det ikke lade sig gøre, fordi Jørgen har patent på bibelcampingsugen. San Francisco er ikke en tur, der kan klares på to uger med to små børn, med rejsetid og jetlag, og i øvrigt er det for dyrt, hvis tiden bliver for kort, mener Johans hustru. Han er helt enig, så hvis det ikke kan lade sig gøre nu, hvornår så spørger hun. Johan skal derfor have talt med Jørgen om, at det bør gå på skift at få lov at holde ferie i uge 29.

De mødes i sognegården denne tirsdag morgen med hvert sit ufravigelige ønske. Kan de finde en rimelig ordning, eller går det videre til provsten med et forslag om at få nabosognets præster til at dække lige netop uge 29?

DILEMMA 11

8-16 KOLLEGAEN VS 24-7 KOLLEGAEN

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

8-16 KOLLEGAEN VS 24-7 KOLLEGAEN

Julie Juhl og Poul Pascal rykkede næsten samtidig ind i hver sin præstegård i de to forstadssogne, Malvig og Simestrup. Sognene grænser op til hinanden, og provsten havde regnet med, at de to jævnaldrende præster, som også har jævnaldrende børn og i øvrigt ægtefæller, der begge er ansat på byens sygehus, ville få et tæt og udbytterigt samarbejde.

Julie Juhl udtalte allerede ved sin indsættelse i Malvig Kirke, at hun ikke skelner mellem Julie som privatperson og Julie som præst, for hun vil ikke være skizofren, og præst er man altså 24-7, for at være præst er et kald, som hun sagde ved den lejlighed. Er hun hjemme, tager hun altid mobiltelefonen, der er eneste tjenestetelefon, også på sin fridag. Hun foretrækker at få tingene i kalenderen, så hun kan planlægge ud fra det, og er det en bedemand, kan hun næsten mærke, hvor glade de pårørende er for at få en tid fastsat for begravelsen. Hun er også lynhurtig til at besvare e-mail og sms fra sin telefon, for hun synes, det er praktisk at få tingene ryddet af vejen, så de ikke hober sig op. Hun udnytter fleksibiliteten i præstearbejdet fuldt ud og henter ofte sine børn i daginstitution før andre, og skulle hun blive tilkaldt, mens hun er alene, har familien fået en reservebedstemor lidt nede ad gaden, som glad og gerne springer til.

For Poul Pascal stiller tingene sig anderledes. Han synes, han alt for tit tager sit arbejde med i seng. Der er samtaler, der bare bliver ved med at køre. Han er da også

en efterspurgt sjælesørger i kraft af sit store nærvær. Men efter gode snakke med sin ægtefælle, der bakker ham solidt op i hans arbejde, er han nået frem til, at han skal sørge for at holde fri inden for afsatte tidsrum, naturligvis på sin fridag, men også ved at reservere andre tidsrum i kalenderen. Så sætter han sig gerne på sit indrettede studerekammer et stykke fra kontoret, bruger den gamle fastnettelefon som eneste tjenestetelefon, lytter svareren på de fastsatte tidspunkter og tjekker tilsvarende e-mails på faste tidspunkter hver dag.

De seneste måneder er omegnens bedemænd både over for Poul Pascal selv og en af dem over for provsten, som denne bedemand er frimurer sammen med, kommet med stikpiller om, at Poul Pascal er meget svær at få fat i – og slet ikke som den tilgængelige Julie Juhl, som bedemændene i det hele taget ynder at henvise til som et skoleeksempel på en præst, der forstår de sørgendes situation. Provsten nævner det for Poul. Poul er til gengæld ved at være godt træt af at høre om sin kollega, som han også ved en lejlighed engang hørte sige et eller andet om funktionærpræster. Poul mener egentlig bare, han passer godt på sig selv, så han holder længere.

Han har ydermere en fornemmelse af, at Julie er begyndt at finde på omveje og undskyldninger, når han beder hende om hjælp.

DILEMMA 12

USKYLDIG INDTIL ANDET ER BEVIST

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

USKYLDIG INDTIL ANDET ER BEVIST

Nørby og Sønderskov er forstadssogne i en stor provinsby. Deres præster dækker hinandens fridage og ferier. I Nørby er præsten Mads kommet til for 4-5 år siden efter et par kortere ansættelser i et andet provsti. I Sønderskov har præsten Niels været sognets præst gennem snart 20 år. Niels har et stort lokalt netværk efter de mange år, men Mads har et meget vindende væsen, som gør, at han er blevet afholdt meget hurtigt, også i Sønderskov.

En formiddag opdager Niels et opslag på den lokale Facebook-gruppe, hvor en mor til en konfirmandpige fra Nørby spørger, hvem man skal henvende sig til, hvis man vil klage over præsten. Kommentartråden giver svar på spørgsmålet, men også en masse mere hårdtslående kommentarer om at melde sig ud. Lidt nede i tråden skriver et tidligere menighedsrådsmedlem, at det afhænger af sagen. Og her svarer moderen, at det handler om upassende opførsel overfor en konfirmand.

Dagen efter er der en artikel i den lokale avis, hvor moderen interviewes om sagen, for en journalist havde set opslaget og kommentarerne. Som det skildres i avisen, har Mads i flere tilfælde været meget nærgående overfor et par af pigerne og spurgt til deres seksuelle erfaringer. Mads har ikke selv kommenteret i avisen, men provsten er citeret for at sige, at hun ikke forholder sig til løse anklager, men at det vil blive behandlet med største alvor, hvis der kommer en klage med det indhold.

Samme dag ringer 3 konfirmandforældre uafhængigt af hinanden og spørger Niels, om deres børn kan blive konfirmeret i Sønderskov. I dagene efter er det både et par dåbsforældre og et brudepar, der henvender sig med

ønske om kirkelig handling hos Niels. Alle kommer fra Nørby. Niels vil ikke spørge ind til deres motiv for at komme til Sønderskov – og siger ja til dem alle. De skulle jo nødigt fravælge folkekirken.

Et par dage senere ringer Mads og spørger til en fortrolig snak med Niels. Mads når at nævne, at han har det svært med de ting, der siges om ham, men Niels vil helst ikke involveres og får derfor aftalt, at de kan snakke sammen senere på ugen. Et par gange beder Niels om at få flyttet samtalen. Hver gang er Mads meget forstående og fleksibel.

I mellemtiden er Niels et par gange blevet konfronteret med sagen af mennesker i sognet, og Niels undlader hver gang at tage stilling hverken for eller imod. Da Mads søndagen efter har gudstjenesten i Sønderskov, er der messefald. Niels hører nu fra et menighedsrådsmedlem, at Mads er blevet politianmeldt for anden kønslig omgang med en mindreårig. Provsten meddeler, at Mads er blevet sygemeldt, og at et par andre præster skal hjælpe Niels med at dække sygdomsperioden.

Efter 4 måneder bringer avisen nyheden om, at politiet har opgivet at sigte Mads. De udtaler, at efterforskningen ikke har kunnet påvise skyggen af bevis for anklagerne, og at de er blevet opmærksomme på, at anmelderen tidligere har været omdrejningspunkt for politianmeldelser, der ikke har ført til sigtelser. Dagen efter meddeler provsten, at biskoppen har forflyttet Mads til en stilling i den anden ende af stiftet, og at stillingen i Nørby skal slås op snarest muligt.

DILEMMA 13

HVAD ER VI EGENTLIG FÆLLES OM?

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

HVAD ER VI EGENTLIG FÆLLES OM?

Bodil har en delt stilling med 50% på sygehuset og 50 % i et sogn sammen med en anden fuldtidskollega. Bodil har 3 dage om ugen, hvor hun er på sygehuset, men tager også en begravelse på disse dage, hvis det er nødvendigt. Hun er fleksibel og meget vellidt på sygehuset, fordi hun kommer, når der bliver ringet til hende på alle tider af døgnet. De syge og de døende venter jo ikke på, at hendes kalender bliver ledig, og hun har altid fortolket sin funktion som en, hvor det er en del af selve opgaven at stå til rådighed.

Derudover har Bodil en datter, der danser på ret højt niveau og hun skal derfor en gang imellem også med til opvisninger og stævner. Hun sørger dog altid for, at sygehuset har et kontaktnummer til en anden præst i provstiet, hvis hun skal have telefonen slukket i længere tid. Hun har derfor en ret klar aftale med provsten og sin kollega om, hvordan hendes 50 procent skal forvaltes med aftalte dage og weekender.

Bodil fornemmer, at hendes kolleger i provstiet ikke helt forstår, hvad der ligger af arbejde i altid at være på standby i forhold til opkald fra sygehuset. Og hun synes, de andre kigger skævt til hende, fordi hun aldrig melder sig til at stå for større arrangementer i provstiet, som bliver fordelt på provstikonventerne. Her forholder Bodil sig altid afventende og byder ikke ind med at tage

konkrete opgaver. Samtidig ser hun sådan på det, at hun jo på den led står til rådighed, ikke kun for sygehuset, men også for de andre, skulle der komme en begravelse. Hendes kolleger ser nok mere sådan på det, at hun er 50% sognepræst og skal byde ind med det, der svarer til hendes kvote. Hun har en fornemmelse af, at det er sådan, kollegerne tænker.

Hun har prøvet at få provsten til at støtte hende i, at hendes rådighedsforpligtelse er opfyldt på sygehuset. Selvfølgelig passer hun sognet, når kollegaen har ferie og friweekends. Men hun oplever ikke, at hverken provsten eller de andre kolleger har den store forståelse for det pres, der ligger på hende. Hun føler sig lidt marginaliseret i kollegagruppen, og ofte også set skævt til. Der kommer indimellem bemærkninger, når der skal planlægges, ikke direkte, men hentydninger til at sygehuset tager al hendes tid. Hun siger ikke noget til det, for hun har svært ved at stille sig op foran de andre og ”græde snot” over, hvor hårdt hun har det.

For sådan skal det jo heller ikke være. De skal ikke have ondt af hende. Hun er glad for sin funktion, men hun tænker, at der jo også er andre præster i provstiet med sammensatte stillinger, der måske har tilsvarende oplevelser.

DILEMMA 14

AT BÆRE MED I HINANDENS ARBEJDSLIV

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

AT BÆRE MED I HINANDENS ARBEJDSLIV

I Vester Hørup sogn er der to præstekolleger, Heidi og Karen. De er næsten jævnaldrende. Begge er gift og har 2 børn. De er hurtigt blevet meget mere end gode kolleger – et nært venskab er opstået, og de deler udover alt det arbejdsmæssige også private tanker og bekymringer om deres børn. De har haft et ønske om, at deres ægtefæller skulle lære hinanden at kende, så de mødes fast med mænd og børn til middag cirka én gang årligt.

Heidi har en datter med en kronisk sygdom og må ofte til kontrol på sygehuset med hende.

Karen hjælper ved at være meget fleksibel arbejdsmæssigt, så Heidi kan passe datteren og de mange slidsomme hospitalsbesøg. Og det er ikke kun Heidis timer på hospitalet med datteren, som Karen dækker, men også timerne bagefter, for der er Heidi fuldstændig træt og udmattet og orker ikke arbejdsmæssige samtaler.

Pludselig rammes Karens ene datter af en psykisk sygdom. Heidi ved jo fuldt ud, hvor hårdt det er med syge børn, så hun spørger meget til Karens datter og til Karen.

Det er tydeligt for Heidi, at både Karen og hendes familie er presset. Presset helt konkret og presset af det skamfulde i at have et barn med en psykisk sygdom. Heidi tænker, at nu skal hun i hvert fald slå til som veninde og kollega!

Og hun vil gerne vise, hvor glad hun har været for fleksibilitet og velvilje fra Karens side igennem årene, så hun forsøger at hjælpe Karen ved at tage en større andel af opgaverne i sognet, også af de kirkelige handlinger.

Hun vil ikke skuffe Karen og vil ikke blande provsten ind i deres gode og nære relation. Det her vil hun klare selv! Sådan er de også vant til at gøre. I Vester Hørup klarer man sig, man blander ikke provsten ind i fordelingen af arbejdet. Så kan det jo også være, at provsten ikke vil være reference på en senere ansøgning til en anden stilling, hvis han oplever en som svag, tænker Heidi.

Der går 2 - 3 måneder, og tilstanden begynder at slide voldsomt på Heidi, og hendes lunte bliver kort. Tonen bliver nogle gange skinger de to imellem. Heidi tænker over, hvor det ender henne. Holder det nogen sinde op? Hvad blev der af min veninde og arbejdskollega? Og pludselig kommer Heidi i tvivl: kan man være både veninde og kollega? Karen bliver ked af Heidis reaktioner, for hun ved godt, at hun har været en belastning for kollegaen længe. Hun spørger usikkert til hvordan det går i sognet, og om Heidi klarer det?

Heidi forsikrer Karen om, at det går. Heidi er jo præsten med megen erfaring, overskud og tjek på tingene. Heidi har svært ved at tale med Karen om belastningen og om sine tanker om, at det måske ikke er en falliterklæring at kontakte provsten og fortælle om belastningen af relationen de to kolleger imellem. Heidi begynder også at overveje, hvad det gør ved deres relation, at de både er kolleger og veninder.

Hvis man kan være nære venner og professionelle kolleger på en gang, indebærer det så også fokus på indbyggede faldgruber? Hvilke kunne det være?

LIDT FOR TÆT

Kirken var fyldt til bristepunktet den forårsdag, hvor Eva blev indsat som ny sognepræst i Krænkerup. Efter gudstjenesten var menighedsrådet vært ved en reception, som i det gode vejr var henlagt til gårdspladsen mellem kirken og præstegården. Kirkens børnekor sang et par sange, og flere af talerne bød den unge præst og hendes familie velkommen.

Nu havde hverdagen for længst indfundet sig, og Eva og hendes præstekollega, Jens, havde fundet ind i et godt samarbejde. Jens havde været på stedet i mange år og kendte, som han sagde, *"...alle lus på gangen. Du kommer bare til mig, hvis der er det mindste"*.

I løbet af efteråret skulle der afholdes syn på Evas tjenestebolig, for selvom den var nyistandsat og synet i forbindelse med hendes tiltræden, havde der vist sig nogle problemer med taget, som der måtte tages hånd om. Per, der ved siden af sit arbejde som arkitekt i byen, havde indvilliget i at være kirkeværge, selvom han ikke sad i menighedsrådet, ringede for at få en aftale med Eva. *"Jeg kunne godt tænke mig at se på sagerne, inden provsten kommer på syn"*, sagde Per i telefonen, og de aftalte, at han kunne kigge forbi næste dag.

Eva havde mødt Per flere gange, første gang ved indsættelsen, hvor hun var blevet præsenteret for Per og hans kone, som var pædagog og kollega med Jens' kone i den lokale børnehave. Så vidt Eva kunne fornemme, så de to par også en del til hinanden privat.

Per kom for at besigtige taget og bad Eva gå med op på loftet, så hun kunne udpege de steder, hvor der kom vand ind. Han insisterede på, at Eva skulle gå først op ad loftstigen. *"Så kan jeg gribe dig i mine arme, hvis du skulle falde"*, sagde Per med et skævt smil. Der var kun begrænset belysning på loftet, og udenfor var det ved at være skumring. Eva gik rundt og udpegede de steder, hvor hun mente, at vandet kom ind. Pludselig synes hun, at Per stod lige bag hende, alt for tæt på. *"Ja, her kunne vi to jo godt bruge meget mere tid"*, sagde Per, mens han grinede på en måde, som hun ikke brød sig om. *"Men næste gang har vi desværre provsten med på slæb"*, tilføjede han.

Næste dag havde Eva og Jens deres ugentlige præstemøde. Her indviede Eva Jens i gårsdagens besøg på loftet og fortalte, at hun faktisk havde været temmelig rystet efter Pers besøg og syntes, det havde været meget ubehageligt. Hun fortalte også, at hun havde besluttet at nævne oplevelsen for menighedsrådets formand, for hun havde ærligt talt ikke lyst til nogensinde igen at være alene på tomandshånd med kirkeværgeren. I første omgang slog Jens det hen med, at *"sådan er Per slet ikke"*, men efterhånden som Eva fastholdt sin beslutning, blev Jens mere aggressiv. *"Jeg tror, du skyder dig selv i foden, hvis du som ny præst lægger dig ud med lokalsamfundet på den måde. Per er vellidt og har et stort netværk. Hvis jeg var dig, ville jeg godt tænke mig meget godt om, før du gør noget i den retning!"*

HVERDAGSSEXISME

Anna er præst i et stort forstadsogn sammen med Liv, Michael og Kjeld, alle fuldtidsansatte, samt Niels, der er tilknyttet med 50%, fordi han også er funktionspræst. De har et godt kollegialt fællesskab og er også på det personlige plan glade for hinanden. Fagligt har de indbyrdes respekt, og socialt har de det sjovt sammen.

Samarbejdet fungerer også i den store personalegruppe og i og med menighedsrådet. Hen over noget tid er Anna dog blevet stadig mere opmærksom på, at der er en lige lovlig frisk tone i kirken. Flere gange oplever hun lidt indforståede vitser, der nedgør kvinder, ligesom hun noterer sig, at både hun og andre af de kvindelige kolleger til møder bliver afbrudt af mænd, som vil forklare hvad det egentlig er, de mener, som om de ikke var i fuld gang med det selv, uden at nogen rigtig reagerer på det.

Til et planlægningsmøde med Liv forhører hun sig, om ikke også Liv har lagt mærke til det, og om de skal sige noget til det sammen.

“Årh, det er jo bare sådan de taler”, siger Liv, *“de mener ikke noget ondt med det”,* og hun opfordrer Anna til at lade det ligge og i stedet glæde sig over, at stemningen i deres kirke er så god.

Til et menighedsrådsmøde foreslår Anna en ændring i nogle interne procedurer, som længe har irriteret hende og forsinket alles arbejde. Ingen siger noget til det, men så rækker Michael hånden op og foreslår præcis det samme, nærmest med Annas egne ord synes hun, og så får han bifald og bliver rundt om bordet rost

for sin gode idé. Anna venter på, at han skal kreditere hende for det, men det gør han ikke, og hun bliver helt indebrændt af de kvinder rundt om bordet, der sidder og klapper ad Michael - helt blinde for, hvad der er sket.

Efter mødet er Anna tydeligt irriteret på Michael, men også på de andre kolleger, og på rådsmedlemmerne, og hun bliver i tvivl om, hvad hun skal stille op. Hun har mest lyst til at trække Michael til side og gøre ham opmærksom på det, men overvejer om hun hellere skulle tage det op i præstekollegiet generelt, nu hun er usikker på, om Liv overhovedet vil have hendes ryg. Hun trækker derfor Liv til side og spørger hende, om ikke hun så, at Michael lige fik kredit for hendes forslag. Liv tilslutter sig og tilføjer, *“Men det er bare, fordi Michael er så god til at formulere sig, det er ikke et spørgsmål om køn”*.

Kjeld har ofte været meget aktiv i diskussionen om kønsdiskrimination og seksuel chikane på ofrenes side, ikke mindst fordi der har været meget opmærksomhed på det på hans andet tjenestested, men det er som om, at han er anderledes blind for alle de gange, han i en diskussion i plenum har afbrudt Anna og sagt: *“det Anna mener er....”*, også selvom hun har kritiseret Niels for det samme, mens Kjeld hørte det. Anna er bekymret for, om de andre vil synes, at hun overreagerer og er nærtagende, eller om hun faktisk har lokaliseret et kulturproblem i kirken, som skal håndteres, måske også i rådet. Når emner af den slags kommer op, har flere i menighedsrådet den holdning, at man skal passe på med at løbe efter politisk korrekte dagsordener og se spøgelse overalt.

TAVSHEDSPLIGT SET I RELATION TIL FAGFÆLLESSKABER

Ane savner mulighed for at læse af, når præstearbejdet giver indsigt i mange tunge skæbner. Inden for det seneste år har flere situationer påvirket hende følelsesmæssigt. Hun har blandt andet haft sin første spædbarnsbegravelse og et samtaleforløb med et selvmordstruet sognebarn. En konfirmand har betroet sig til hende om alkoholmisbrug og vold på hjemmefronten. Og på gaden, hvor hun bor, har en yngre familiemor i fast forhold delt en hemmelighed med hende: Hun har en affære med genboen. Dennes kone og børn kender Ane også, blandt andet fra børnefødselsdage, hvor alle er med. Det er svært at navigere i.

Anes arbejdsmæssige ramme er et pastorat med tre præster, Ane, Morten og Signe. Deres interne arbejdsfordeling fungerer, og såvel uformelt samvær som mere formelle præstemøder har en hyggelig og afslappet atmosfære. Der er mange morsomme bemærkninger og gode grin.

Ane er yngst i embedet med tre års erfaring. Med sig i bagagen har hun en læreruddannelse og fem års undervisnings erfaring. Hun trives i det nye fag, men savner skolelærernes naturlighed med hensyn til at dele tunge erfaringer. Flere gange har hun forsøgt at tematisere det, når de tre kolleger var til møde om gudstjenestelisten, men hendes oplæg bliver ligesom hængende i luften.

Signe er den, der virker mest imødekommende, når hun replicerer: *"Ja, præsteembedet er overvældende. Man hører mange historier, og som ny er det svært. Men det, man skal huske, er, at man jo ikke skal gøre andre menneskers problemer og sorger til ens egne. Det gælder om at være professionel. Være medlevende – men holde det ud fra sig. Den slags kommer med erfaringen"*.

Det fører ikke til nogen dialog, og Morten er tavs. I hvert fald når præsterne er samlet. Til gengæld iagttager Ane, hvordan han på kalendermødet med de øvrige ansatte altid benytter kaffepausen til at fortælle historier. Han har tilsyneladende altid oplevet det vildeste vedrørende arvesager, uægte børn og offentlige skændier blandt de pårørende til ugens bisættelser. Alle morer sig, for han er en gudsbenådet fortæller. Og når kollegerne er færdige med at grine, kigger han skælmisk ud over brillekanten og tilføjer alvorligt: *"Husk, her er tavshedspligten jo kollektiv"*. Ane overvejer, om Mortens klovneri er en ventil.

Flere gange har Ane med provsten drøftet sit behov for at læse af. Provsten har lovet at sende informationer om supervisionsgrupper på stiftsplan, men endnu er der ikke sket noget. På sidste provstikonvent tog Ane derfor emnet op under eventuelt for at efterspørge interesse for erfaringsudveksling. Mange kolleger ønskede derefter ordet. Det udviklede sig til en diskussion om tavshedspligt, og provsten rundede emnet af med konklusionen: *"Ja, vi skal jo være yderst varsomme i forhold til vores tavshedspligt. Den er noget af det dyrebareste, vi har"*. Mødet sluttede, og Ane gik hjem – med uforrettet sag.

Let skuffet sank hun ned i kontorstolen, tog et hurtigt overblik på Facebook og åbnede så Pastorlisten for at se, om der var inspiration til søndagens prædiken. Det var der heldigvis, samt mange gode salmeforslag. I en tråd længere nedfandt hun tre nabokollegers drøftelse af et tragisk selvmord i den nordlige ende af provstiet. Hun havde ikke selv haft noget med det at gøre, men kunne genkende sagen fra dagspressen.

DILEMMA 18

FORSKELLIG FORTOLKNING AF REGLER

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

FORSKELLIG FORTOLKNING AF REGLER

Et menighedsrådsmedlem, Thorleif Jørgensen, har ønsket, at der bliver sat et punkt på dagsordenen for det kommende møde i menighedsrådet vedr. fælles retningslinjer for betjening af ikke-medlemmer og medlemmer, der ikke har fast bopæl i sognet. Han har nemlig for nylig erfaret, at sognets 3 præster har meget forskellig praksis, og nu ønsker han gennem en drøftelse i rådet at sikre en fælles linje.

Formanden har indvilliget i, at spørgsmålet kommer på. Hun synes, at det ligger lige for, at rådet drøfter spørgsmålet, der i formandens øjne er vigtigt og falder inden for menighedsrådets ansvar og opgave, sådan som den er beskrevet i Menighedsrådslovens § 1.

På mødet forelægger Thorleif sagen. Han er godt klar over, at det egentlig er to lidt forskellige spørgsmål, han bringer op, men de hænger sammen, synes han. *”Det handler i begge tilfælde om, hvordan vi tager imod folk, når de henvender sig til os som kirke”*, siger Thorleif.

Jesper, der har været præst i sognet i 24 år, er den første til at tage ordet efter Thorleif. Jesper synes slet ikke, de to typer kan ses under et. *”Jeg er ansat som præst for medlemmerne, og jeg siger konsekvent nej til at stille op som præst for folk, der ikke synes, de vil bidrage til folkekirken gennem kirkeskatten. De har valgt ikke at være medlem, det er deres valg, og det synes jeg ærligt talt vi skal respektere. Og det håber jeg, da også, at mine unge kolleger gør”*, lyder det fra Jesper med adresse til Mads og Line, der har været i sognet i hhv. 3 og 1 år.

Jesper fortsætter: *”Og med hensyn til spørgsmålet om betjening af landliggerne, så synes jeg det må være op til*

den enkelte præst at afgøre, om vi skal tage dem, eller vi skal henvise dem til deres bopæls sogn”.

Mads tager ordet og erklærer sig enig med Thorleif i, at det kunne være rart med en fælles linje. *”Hvad angår det, Jesper kalder landliggerne, tror jeg nu nok, at vi er forpligtet til at betjene dem, hvis de har tilknytning – og det mener jeg, at folk, der har sommerhus heroppe, må siges at have. Og hvad ikke-medlemmerne angår, må jeg indrømme, at jeg synes, det er svært at sige nej, hvis det betyder meget for de efterladte, at fx bisættelsen er i kirken, og afdøde ikke decideret har frabedt sig gejstlig betjening. Vi er jo kirke for de levende og ikke for de døde”*, lyder Mads' argumentation.

Line er enig med Mads i, at sommerhusejerne har tilknytning og må betragtes som sognebørn. Og hun har også samme tilgang til ikke-medlemmers ønske om gejstlig bistand ved bisættelser som Mads. Og tilføjer hun: *”Jeg vil virkelig gerne have, at vi finder et fælles fodslag, for lige nu er det min fornemmelse, at en hel del kirkelige handlinger ryger til Mads og mig, fordi folk får nej hos Jesper”*.

Jesper bliver vred: *”Jeg skal nok tage min del af arbejdet her i sognet. Men hvis I vil være så flinke over for alt og alle, må vi have biskoppen på banen og få præstekvoten op. Vi kan jo ikke være kirke for alle, uanset hvor de bor, eller om de er medlemmer! Og så kunne det være relevant, at menighedsrådet også kommer lidt på banen, for det handler jo også om personaleressourcer”*.

TIL DINE EGNE NOTER

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

TIL DINE EGNE NOTER

DILEMMAER / PRÆSTEFORENINGEN

